

Mirtazapine en myalgie

1. Inleiding

Mirtazapine is onder de naam Remeron[®] sinds 1994 geregistreerd voor de behandeling van een episode van een depressie in engere zin, in het bijzonder indien vitale kenmerken aanwezig zijn. Het is een tetracyclisch antidepressivum, afgeleid van mianserine. Het vergroot de beschikbaarheid van noradrenaline en serotonine door sterke blokkade van de presynaptische α_2 -receptoren. De verhoogde serotonerge neurotransmissie leidt tot een selectieve activering van 5-HT₁ receptoren, aangezien de 5-HT₂ en 5-HT₃ receptoren worden geblokkeerd door mirtazapine. Daarnaast heeft mirtazapine antihistaminerge eigenschappen. De belangrijkste bijwerkingen van mirtazapine zijn toename van eetlust, gewichtstoename en sedatie.[1,2] Stichting Lareb ontving een viertal meldingen van spierpijn in relatie tot gebruik van mirtazapine.

2. Meldingen

Patiënt; geslacht, leeftijd	Dagdosis mirtazapine	Bijwerking	Latentietijd	Afloop	Comedicatie	Bijzonderheden
A; m, 57	30 mg	Spierpijn, met name bovenbenen	4 weken	Hersteld, 4 weken na staken. Rechallenge positief.	Onbekend	Eerder zelfde klachten bij mianserine
B; v, 42	45 mg	Ernstige spierpijn, gewrichtspijn	3 weken	Hersteld na staken	Onbekend	
C; m, 44	30 mg	Spierpijn rechter schouder	2 weken	Hersteld na staken	Temazepam	
D; v, 38	30 mg	Spierpijn in de benen, moeheid	3 weken na dosisverhoging	Hersteld na dosisverlaging (15 mg)	Ethinylestradiol/levonorgestrel, ibuprofen	

3. Overige gegevens

Literatuur

Myalgie wordt niet als bijwerking beschreven in de Ib-tekst van mirtazapine. Ook wordt het niet beschreven in het Farmacotherapeutisch Kompas of het Informatorium Medicamentorum. Wel wordt myalgie in verband gebracht met gebruik van mirtazapine in Micromedex en in de Amerikaanse produktinformatie.[3,4] Hierbij wordt een incidentie van 1-2% genoemd. Daarnaast is tijdens een kleinschalig onderzoek bij 3 van de 19 patiënten spierpijn en spierstijfheid opgetreden in samenhang met gebruik van mirtazapine. Tijdens dit onderzoek werd behandeling met een SSRI bij 19 patiënten omgezet in behandeling met mirtazapine vanwege het optreden van seksuele disfunctie bij gebruik van SSRI.[5]

Databanken

Van de 162 meldingen die Stichting Lareb heeft ontvangen op mirtazapine hebben 4 betrekking op spierpijn. Dit is 2,5% van het aantal meldingen. Bij de WHO-databank hebben 54 van de 4424 meldingen op mirtazapine (1,2%) betrekking op spierpijn.

4. Beschouwing en conclusie

Zowel in de Lareb-databank als in de WHO-databank heeft circa 1-2% van de mirtazapinemeldingen betrekking op spierpijn. Uit de meldingen bij Lareb blijkt, dat de latentietijd en in een aantal gevallen een positieve dechallenge de causaliteit ondersteunen. Opvallend is dat één van de patiënten dezelfde spierpijnklachten ook kreeg tijdens gebruik van mianserine, een aan mirtazapine zeer nauw verwant antidepressivum. Bij deze patiënt herstelde de klachten na staken van mirtazapine en traden de zelfde klachten weer op na hervatten van mirtazapine. De associatie wordt verder ondersteund door literatuurgegevens. Tot op heden is geen mechanisme beschreven voor deze vermoede bijwerking. Het voorkomen van myalgie bij gebruik van mirtazapine wordt beschreven in de in de Amerikaanse produktinformatie.

Referenties

1. WINAp/KNMP, 's-Gravenhage. Informatorium Medicamentorum 2000, 764.
2. Ib-tekst Remeron®
3. Micromedex Healthcare Series 1974-2001; Vol. 107
4. Physicians' Desk Reference, 54th ed., 2000.
5. Gelenberg AJ, Laukes C, McGahuey C, Okayli G, Moreno F, Zentner L, Delgado P. Mirtazapine substitution in SSRI-induced sexual dysfunction. J Clin Psychiatry 2000;61:356-60.

